

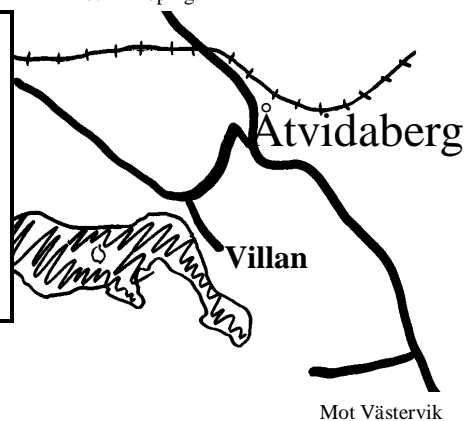
Besök även Östergötlands spelmansförbunds hemsida
www.ostgotaspel.com

Kallelse till Östergötlands Spelmansförbunds Årsmöte

Datum:	Lördagen den 5 April	
Plats:	Villan i Åtvidaberg	
Tid:	Samling, Kaff	14.00
	Årsmötesförhandlinga	16.00
	Middag (OBS föränmälan)	19.00
	Konsert med lokala musiker	

Mot
Bestorp och
Bjärka-Säby

Mot Linköping

Du måste anmäla dig till middagen, pris ca. 150 kr.

Helst via e-post till jan-ake.sallermo@telia.com eller brev till

Jan-Åke Sallermo

Munkebodavägen 14

610 21 Norshol

eller per telefon 011 - 54 82

Tala om i fall du vill ha vegetariskt, glutenfritt eller om du har några andra önskemål.

Värdar och arrangörer för årsmötet är gruppen Sockna Kjoltyg från Åtvidaberg

Kölmans polska.

I Regna Hembygdsförenings arkiv finns en del av Gustaf E. Olsson - Rämminges uppteckningar. Där stötte jag på följande under Folkminnen från Norra Östergötland, Godegårds sn.:

"Kölman hette en knekt för Tybble. Han var med i kriget i Tyskland år 1813 men kom hem som de andra här i socknen. Han var lite trolsk och var styv att spela fiol. När han kom in i en stuga, där dansen pågick, så kunde han göra så att strängarna sprungo på en gång på fiolen för den som spelte."

Jag påminde mig att vi spelat "Kölmans polska" i Finspångs spelmanslag en gång i tiden. Den stod i gamla Östgötahäftet, men finns också i 100 låtar som nr 34 och i Svenska Låtar Östergötland I som nr 247. I den sistnämnda finns följande anmärkning till polskan som är upptecknad av organisten i Godegård CG. Sundblad, (född 1815) och insänd till Nils Andersson år 1910 av Emil Sundblad:

"Polskan är upptecknad efter mannen som bäst och med förkärlek spelade henne, en gammal knekt Kölman, längesen död när jag hörde henne spelas. Kölman spelade polskan på ett egendomligt, mycket växlande sätt, allt hastigare ju längre han höll på, knäppte än några toner med fingrarna, använd här och där under omspelet stråkens bäge i stället för dess tagel, strök till och med några tag bort om stallet samt drog ibland till med ett eggande rop, allt i avsikt få alla att dansa, vanligen s.k. fyrapolska, vilket ock lyckades."

Tänk om man hade fått höra knekten Kölman spela!

Margareta Höglund

Fler polskor från olika länsdelar

2. Polska
Komp. av Styrländer d.ä 1786

Denna polska som är komponerad 1786 av den då blott 16 årige Olof Styrländer d.ä. var från början tänkt att vara ett notexempel till Eric Hammarströms artikeln om Styrländer och Clarin i nummer 1 år 2002. Tyvärr blev polskan bortlyft ur det numret p.g.a. platsbrist. Noten är en avskrift av Olof Andersson gjord 1935 från en notbok efter Olof Styrländer d.ä. och finns i musikmuseets samlingar (MA 14). Polskan finns även i Notbok efter Anders Larsson från Östra Ryd (se Erik Hammarströms artikel i Östgötaspel nr 4 år 2002)

12=90

Polska ur Anders Larsson notbok Nottebok till violin från Östra Ryd.

1/2

En Polska från södra Östergötland ur en av Frans Gustafssons notböcker. Frans Gustafsson som levde mellan 1841-1906 var lärare och organist och dessutom en framstående polskespelare. En något mer lättläst variant av polskan finns i boken "Låtar och visor från Sommabygden" nr 39.

Karlsson????

Även vardagen rymmer sina mysterier...

När Törnevalla kyrkskola 1924 ersattes av en ny modern skolbyggnad inreddes det gamla skolhuset till lärarbostad. För kantorn med familj gjordes en vacker femrumsvåning i nedervåningen och för lärarinnorna - som givetvis förväntades förbli ogifta - två enklare tvårummare i överplanet.

Ett förråd uppfördes, med ett större utrymme för kantorn och två mindre för lärarinnorna...

Sedan fjorton år bebos huset av Carin och Arne Blomberg och uthuset har fyllts med allsköns bråte – det är ju ödet för de flesta förråd. Under letandet efter försvunna – för tillfället ovärderliga ting – stannar vi ibland upp inför skriften på insidan av kantorns förrådsdörr:

Karlsson är hemma

Ett mystiskt, fantasieggande meddelande!

Vem var Karlsson? Varför var det speciellt att han var hemma? Och varför är det skrivet på dörren?

Vem skrev det, och vem skulle läsa? Och vad sa Karlsson när han fick se att han var hemma?

Eller var det han själv som skrev? För nog var väl Karlsson en man?

Visst påminner det här om *Älskaren i gluggen* – den gamla visan om hustrun som glömt det hemliga tecknet till älskaren och nu får se honom komma, fast mannen är hemma. Hon tar barnet i famnen och sjunger en improviserad vaggvisa som varning till älskaren.

Visan finns i flera varianter och blev bekant för många – bl.a. genom traditionsinspelningarna med vissångarna Svea Jansson och Ulrika Lindholm.

Många gånger har jag tänkt forska efter Karlsson. Albert Hahn (farbror till kompositören Gunnar Hahn), som var kantor i Törnevalla 1916-57 är död sedan många år, men jag har haft kontakt med ett par av hans söner, som kanske vet. Olle Åkerlund var Hahns efterträdare och bodde i huset tills mitten av 1980-talet. Han kanske vet...

Men förklaringen kanske är trivial.

Det är nog bäst att inte forska!

Karlsson finns i alla fall inte längre här!

Arne Blomberg

PS

Männe var Karlsson rörläggare? Det var många som sjöng om honom i början av 1900-talet efter Emil Norlanders succékuplett. Kanske var han hemma i stället för på jobbet?

Nej, han var visst från Skanör.

DS

114. Haver ni sett Karlsson?*

(Ur "Stockholmsluft")

Valse a la Boston.

Ha-ver ni sett Karls-son, han som läg-ger ner rör, —
Al-drig ska vi glöm-ma när vi rå-ka-des först. —

Karls-son som är långsom en stör Kal-le Karls-son från Ska-nör? Tja,
Det var en gång i Bernsa-long, Karls-son har sän-gruv-lig törst.

ha-ver ni sett Karls-son, han som läg-ger ner rör, —
Jons-son har det-sam-ma, och så in-to-go vi —

han som en gång skall bli-va sta-dens en-tre-pre-nör. —
var sin sta-di-ga kob-bel med ett vass-rör ut-i. —

Jons-son, det är hans bäs-ta vän, tra la la la la la la la la
Från tri-bunspel-te man en psalm, tra la la la la la la la la

la, Jons-son, gas-mo-karn, kän-ner ni den? tra la la la la la la
la, där vi satt bak en konst-gjord palm, tra la la la la la la

la. Säj, ha-ver ni sett Karls-son, han som läg-gerner rör. —
la Tänk, det var som om him-len öpp-nat porten på glänt.

och som jämt är med Jons-son och som ska bli fa-bri-kör! —
Sän lyck-sa-lighets-käns-la, ack, ing-en död-lig har kant, —

Älskaren i gluggen

Upptecknad av Arne Blomberg efter Ulrika Lindholm, Jämtland (1886-1977) från ett bandat radioprogram som sändes på 1960-talet.

Å skatan sitter på ta - ket, å lilla vännen min, å
gubben i sängen ä va - ken, i kväll får du in - te gå in. I
går så sat - te jag knappen i väggen, tus - san sul - lan lej. Jag
tror den karl'n han ä vil - ler å gal'n som ej kan höra: Far ä hemma!
Far ä hemma, tussan sullan lej!

Och skatan sitter på taket
Å lilla vännen min
Å gubben i sängen ä vaken
I kväll får du inte gå in.

I går så satte jag knappen i väggen
Tussan, sullan, lej
Jag tror den kar'n
Han ä viller å gal'n
Som ej kan höra
Far ä hemma, far ä hemma
Tussan, sullan, lej.

Å kalvarna går på ängen
Å lilla vännen min
Å gubben han ligger i sängen
I kväll får du inte gå in.
I går så satte jag...

I morgon klockan fyra,
Ja innan hanen gal
Då är den styggern borta
Han far till kvarna, mal
Då kan du nog gå in.
I går så satte jag...

Melodin till tredje versens extra rad fick Ulrika genom att upprepa fjärde takten i melodin. Hon toekade litet innan hon sjöng versen, kanske mindes hon inte säkert...

Kurt Ehlert firade med musikalisk kavalkad

Den, i musikaliska sammanhang, välkända Norrköpingsprofilen Kurt Ehlert fyllde 60 år den 12 Februar 2003

Kurts önskepresent var minst sagt annorlunda. Redan för mer än ett år sedan hörde jag honom säga, "det skulle vara så roligt att få spela up en musikalisk kavalkad av mitt liv" Som i så många andra sammanhang, så förverkligar denna enträgna oc noggranna man, sina önskningar. Lördagen den 8 Februari var konserthuset Hörsalen i Norrköping bokad.

Från klockan 16.00 utspelade det sig en märklig musikkavalkad på scenen.

Med "födelsedagsbarnet" själv som konferencier fick vi, den mer än trehundrahövdade publikskaran, avnjuta en sällsam eftermiddag.

Den inleddes mycket pampig med Hemvärnets musikkår. Kurt är uppväxt i Strängnäs och då kan man bara inte undvika militärmusiken.. Att höra militärmusikkåren spela alla dessa vackra marscher var det som lade grunden för Kurts fortsatta musikaliska bana. Det fanns till och med, en tidig tanke på en yrkeskarriär inom militärmusiken. Som tur är för oss andra, som har Kurt att tacka för vår musikaliska inspiration oc

Kurt Ehlert tillsammans med några av de "ungdomar" han haft på musikskolan i Norrköping i mer än 20 års tid.

utveckling, så kom han att hamna på SMHI som hydrolog. Därmed blev han Norrköpingsbo.

Hemvärnets musikkår avslutade sitt framträdande med -Kunglig Södermanlands regementes paradmarsch- Då reste sig de med anknytning till Strängnäsregementet, upp i "enskild" ställning under tiden marschen spelades.

Det var lika stämmningsfullt so pampigt.

Under fortsättningen av programmet dök det upp personer med stor betydelse för Kurt och jag kan utan tvekan påstå att Kurt har varit mycket betydelsefull för alla dessa också

Jag vill nämna några särskilt:

Henry Wallin, en känd fiolspelman, från Upplandskusten. Jag har sett denna allvarsamma välspelade h rre vid några tillfällen tidigare me aldrig så lättsam och glädjestrålände som nu.

En Dansk spelman, Flemming Gamtofte, hitrest för att medverka i firandet av Kurt

En strålände dragspelare från Örebro, Tom Lindblom, en musiker som Kurt har känt sedan studietiden i Uppsala.

Och så de som kanske har legat Kurt varmast om hjärtat under senare år, ja faktiskt i mer än tjugo år, ungdomsgrupperna på musikskolan Norrköping. Här har Kurt gjort en storartad insats. Vi fick se många duktiga ungdomar.

Kurts insats för den Östgötska folkmusiken, så sörmlänning han är, personifieras av alla dessa ungdomar som med säkra toner bevarar vår lokala musiktradition.

Det var med stort välbehag jag lyssnade på dessa ungdomar som kommer att föra vår tradition vidare till kommande generation. Ett utmärkt exempel på Kurts betydelse som musikpedagog och inspiratör.

Eftermiddagen och kvällen gick i tempo kantabile, sångbart, lugnt oc njutbart, ändå framåtdrivande. Jag kan bara instämma i vad jag hörde någon säga i pausen,

"Då här kommer ja aldri å glömme"

Jan-Åke Salleremo

Kurt Ehlert andas ut efter konserten.

Zornmärkesuppspelningarna 2003

Zornmärkesuppspelningar 2003, kommer i år att anordnas i Västerås Konserthus den 22-26 juli. Arrangörer är Västmanlands Spelmansförbund, Västmanlandsmusiken samt Svenska Ungdomsringen för Bygdekultur.

Frågor om uppspelningarna kan besvaras av Zornmärkesnämndens ordförande,

Agne Svantesson, tfn. 08-550 670 21 el. 070-952 19 39 / eller sekreterar

Gertrud Nygren tfn. 063-10 20 38 el. 070-662 42 32.

Anmälningavgift 450 kr.

Anmälningblankett kommer att finnas på SSR:s kansli samt hos Svenska

Ungdomsringen för Bygdekultur.

Ingrid Gunnarson avliden

Ingrid Gunnarsson, en trogen medlem i Östergötlands Spelmansförbund, har gått bort. Musiken fyllde hela Ingrid's liv. Hon tog högre organist- och kantorsexamen vid Musikhögskolan i Stockholm och utbildade sig i vuxen ålder till musikdirektör och arbetade som musiklärare i Norrköping.

Den musik som låg henne varmast om hjärtat var nog Bachs musik. Det var den hon helst spelade själv. Men n-tresset för folkmusiken väcktes tidigt och följde sedan med genom hela livet, även om hon inte spelade den själv. Ingrid var dotter till typografen och spelmannen Ivar Hultqvist som var en av de mest tongivande spelmännen i Östergötland då Spelmansförbundet bildades och Ingrid har många gånger berättat om musiken och om spelmännen, som var flitiga gäster i barndomshemmet. Till minne av Ingrid's födelsedag den 27 oktober 1929 gjord Ivar en melodi som han gav namnet Sensommarvalsens, en vals som fortfarande spelas och på så sätt lever vidare bland spelmän.

Liksom sin far skrev Ingrid låtar. Vid lättävlingar utlysta av spelmansförbundet lämnade hon in bidrag, och 1991 vann hon första pris med en melodi som hon kallade Nigpolska.

Ingrid's intresse för musik tog sig också andra uttryck. Under många år var hon en flitig musikrecensent i Norrköpings Tidningar, inte minst när elever från musikskolan framträdde.

Brita Ehlert

Nya medlemmar !

Carina Enbäre

Åtvidaberg

Jan-Erik Karlsson

Linköping

**Styrelsen hälsar de nya medlemmarna välkomna
till Östergötlands spelmansförbund!**

Om adressaten saknas returnera tidningen till:
Östergötlands Spelmansförbund
Dan Johansson
Ståhlbomsgatan 13
602 23 Norrköping

Adress:
«F1»
«F2»
«F3»
«F4»

B
Föreningspost

Kalendarium

Folkmusikaktiviteter i Östergötlands län och angränsande områden

- Lördag 22 Mars Folklekarne och Gnid och Drag spelar upp till dans kl 19 00 i Västra Husby Bygdegård .
- Lördag 22 Mars Bäsk. Konsert med dans kl. 19.00 på Globenteatern, Snickaregatan 2, Linköping.
Arrangör Folkmusik i Linköping
- Onsdag 26 Mars Folkmusikcafé på Hemslöjdsgården kl. 19.30, Läroverksgatan 7, Linköping.
Arrangör Folkmusik i Linköping
- Tisdag 1 April Spelmansträff kl. 19.00 i Speleriet som ligger på vänster sida ca 500 m från Västra Harg mot Mantorp. Upplysningar Göran och Helene tfn. 0142-105 67
- Lördag 5 April Årsmöte för Östergötlands Spelmansförbund i Villan, Åtvidaberg. Samling kl. 14.00.
- Lördag 5 April Svegsbygdens spelmän med Greger Brändström och Gunhild Tömmersås. Konsert med dan kl. 19.00 på Globenteatern, Snickaregatan 2, Linköping. Arrangör Folkmusik i Linköping
- Onsdag 23 April Folkmusikcafé på Hemslöjdsgården kl. 19.30, Läroverksgatan 7, Linköping.
Arrangör Folkmusik i Linköping
- Onsdag 21 Maj Folkmusikcafé på Hemslöjdsgården kl. 19.30, Läroverksgatan 7, Linköping.
Arrangör Folkmusik i Linköping
- Måndag 9 Juni Spelmansstämma på Hembygdsberget i Ringarum. kl. 12.00 Arrangörer Björkekinds Folkdanslag och Ringarums Hembygdsförening. Upplysningar. Björn Carlsson tfn. 0705-385212
- Lördag 17 Maj Gammtjokväll. Gammeldans kl. 19.00 på Rotundan, Folkets Park i Linköping.
Arrangör Folkmusik i Linköping
- Fredag 10 Oktober Folkmusikfestival (konsert och dans) i Nationernas Hus i Linköping. Arrangör Folkmusik i
Lördag 11 Oktobe Linköping (Mer information i nästa nummer).

Skicka gärna in uppgifter på evenemang och aktiviteter som du tror kan intressera Östgotaspels läsare
E-post adress redaktor@ostgotaspel.com

Gatuadress Östgotaspel Dan Johansson Ståhlbomsgatan 13 602 23 Norrköping

OBS

Bidrag om sommarens spelmansstämmor och andra evenemang måste vara redaktören tillhanda senast 25 april. Skicka gärna annons